

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Unschooling v České republice

Autorka: Markéta Špačková

Předložená diplomová práce teoreticko - empirického charakteru má rozsah 96 stran textu a 15 stran příloh. Rozsah práce odpovídá stanoveným požadavkům. Cílem práce je zabývat se zcela novým fenoménem v našem vzdělávacím systému - unschoolingem. Jedná se o téma, které si nepochybně v současné době probíhající změn ve školství zaslouží pozornost, jeho volba je aktuální a vhodná. Je třeba ocenit záměr autorky zjistit, co některé rodiče vede ke kritickému přístupu k tradiční školní docházce, který vyústí v rozhodnutí pro jiný způsob vzdělávání svých dětí.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části se autorka nejprve zabývá východisky pro vznik názorů, které představují do značné míry převratný přístup k tradicím, na nichž je vystavěn současný vzdělávací a školský systém. Středem pozornosti je v souladu se zadáním diplomové práce unschooling. Ke zpracování této části použila autorka řadu různých zdrojů. Celkový seznam obsahuje 47 položek literárních zdrojů i zdrojů z internetu včetně cizojazyčných. Výběr podkladů byl vhodně zvolen, formulace citací uvedené v textu splňují stanovené požadavky. Autorka prokázala schopnost se zdroji pracovat.

Na různé pohledy na unschooling i s odvoláním na významné osobnosti navazuje kapitola 2 - Unschooling v praxi. Není však vyjasněno, do jaké míry je to „poddruh domácího vzdělávání“ - (s. 12, 38) a do jaké míry je sebeřízené autonomní učení aplikovatelné ve školním prostředí (viz příklady škol na str. 33 až 35). V kapitole 3 jsou shrnuty podstatné informace z teoretické části.

Praktická část má za cíl zkoumat unschooling v ČR z pohledu rodičů. Hlavní výzkumná otázka je rozvedena do šesti podotázek. Byla zvolena metoda polostrukturovaného rozhovoru, pokládané otázky jsou uvedeny v příloze I. Celkem bylo dotazováno 8 rodin. Jejich přehled je uveden v tabulce č. 1, následuje stručná charakteristika rodin a popis získání informací.

Výzkumná zjištění pojmenovaná v kapitole 5 jako interpretace dat (str. 48 až 80) jsou rozdělena do 4 skupin, z nichž každá je dále členěna, což je vyjádřeno v uspořádání podkapitol. Podkapitoly však přesně neodpovídají původnímu členění témat (např. téma Nuance v porozumění je na str. 64 pojmenováno jinak). Každá podkapitola obsahuje citované názory k zadaným otázkám. Shromážděné názory poskytují řadu zajímavých informací poskytnutých dotazovanými k problematice unschoolingu u nás. Ve shrnutí a diskusi (str. 81) jsou sumarizovány poznatky z výzkumu. Zde by bylo vhodné odkázat se na schéma č. 1 (str. 48).

Při celkovém hodnocení diplomové práce je třeba ocenit pečlivé zpracování teoretické části s využitím řady podkladů. Teoretická část je dobrým východiskem pro empirické zkoumání, které poskytlo odpovědi na úvodní otázky a přineslo rozsáhlý vhled do problematiky unschoolingu, jak ji vnímají rodiče na tomto způsobu vzdělávání nějak zainteresovaní. Tím byl cíl diplomové práce splněn. Škoda, že se autorka nepokusila o terminologickou jednoznačnost - např. jako unschooler je označováno dítě i rodič.

Pokud jde o formální stránku textu, místy je použita nestejná velikost písma (např. str. 57, 61, 63). Dále práce obsahuje určité nepřesnosti, překlepy, např. str. 15 - xii, str. 26 - s cíly / s cíli, str. 40 - pátý / sedmý sloupec, str. 41 - 8 zkoumaných rodin, str. 81 - 7 zkoumaných rodin, str. 24 nevhodně použitý výraz přídomek, str. 87 - Johna / John aj.

Otázky k obhajobě: 1. Je možné tuto formu vzdělávání legitimizovat a jak (viz str. 86)? 2. Jak autorka hodlá se svou prací dále naložit?

Diplomová práce splňuje požadované náležitosti a doporučuji přijmout ji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení

V Hradci Králové dne 5. 8. 2018

PhDr. Vladimír Václavík, Ph.D.